

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Božidar Raič bodi naš poslanec!

Še nikoli pred volitvijo nismo tako radostni peresa nastavili, kakor danes. Od vseh strani prihajajo nam vesela poročila, kako se Slovenci svojih narodnih pravic in dolžnosti zavedajo. Povsod voljeni so vrli, pošteni slovenski možje, ki za živi svet svoje narodnosti, svoje slovenske krvi ne zatajijo. Vsi bodo dne 31. januarja v Rogaci, Ljutomeru in Ptuji svoje glase dali narodnemu, slovenskemu domoljubu, skušanemu prvoborniku na Štajerskem, Božidaru Raiču.

Ta volitev bode na več strani velevažna. Enkrat bode ona celemu svetu nov dokaz, da štajerski Slovenci še ne mislimo kmalu umreti in leči v nemškutarški, velikonemški, prajzovski grob. Mi živimo in hočemo na slovenskih tleh živeti sosedom Nemcem ne samo v davkariji in pred rekrutno komisijo enakopravni, ampak tudi v uživanju državljanskih pravic. Mi nečemo dalje kot berači in „šterci“ za dvermi stati, ampak k mizi sesti, kder se Nemeč uže dolgo in dobro počuti.

Na dalje bo ta izvolitev vladi v Gradci in Dunaji trdno, glasno in jasno pravila, da naj ne odlaga dalje štajerskim Slovincem dati, kar jim cesarska beseda v XIX. členu osnovnih državljanskih pravic zagotavlja.

Ova volitev postavi naposled vse narodne Judeže, nemškutarje, nemčurje na laž, ki po svojih novinah vedno lažejo, da slovensko ljudstvo, slovenskega kmeta uže popolnem v svoji mreži, v svojem koši imajo. Ona bo tudi sosedom Nemcem oči odpirala, naj ne verujejo tistim lažnjivcem in hujskačem, ki jim pravijo, da bode štajerske Slovence naposled vendar še mogoče iztrebiti, ponemčiti.

Konečno bo izvolitev Božidara Raiča sijajen dokaz, kako štajerski Slovenci svoje narodne voditelje in domoljube poslušajo in spoštujejo, ter po njihovem nasvetu postopajo v borbi za svoj narodni obstanek, vsestranski napredek in blagor, zlasti kmetskega stanu.

Dragi slovenski možje! Oči vseh Slovencev, od Radgone do Trsta, od Središča do Beljaka, gledajo na vas in želno pričakujejo, da jim dne 31. januarja telegrafna žica donese veseli glas: Slovenci so zmagali, Božidar Raič je izvoljen. Pojdite toraj vsi volilci na volišče. Nobeden naj ne izostane. Vsak imej izkazni list seboj. Poidoč ne poslušajte krivih prerokov, ki Vas bodo za „kmeta Löschnigga“ lovili, prav za prav s takim špehom v svojo nemčursko past vabili. Ne marajte za besede meščanskih in tržanskih mustafačev, ampak ostanite pri svojih. Zberite se okolo slovenskih domoljubov. Naposled pojdite o pravem času na volišče in izvolite svoje može v volilno komisijo in potem oddajte svoje glase, kakor slovenska poštenost veleva, za narodnega slovenskega kandidata: Božidara Raiča!

Kdo ponuja „kmeta Löschnigga“, pa zakaj?

Prijatelj moj!
Zdaj gremo v boj.
Za nemškutarije
Nam solnce ne sije.
Slovenec le Slovenca voli,
Volitve naj so koderkoli.
Vsak pride volit sam
Smo dobre vole tam.
In vsak nam bodi zvesti,
Če ne ga v...g naj pésti.
Dominik Čolnik.

Nekokrat so konja vkavali. Žaba iz bližnje mlake to vidi in se jej tako dopadne, da tudi ona svojo nogico kovaču ponudi itd. Te bašni se človek nehote spominja, ako pomisli, kako so se naši nemškutarji po svojih nam Slovincem toliko sovražnih listih šopirili rekoč: sedaj hočemo slovenske narodnjake pri volitvah kar popihati. Prišla jim je vsled smrti blagega Hermana le prehitro prilika pokazati svojo moč. In res začeli so glave vkup tiščati, posebno v Ptuji, kako bi slovenskega kmeta najleži v svoj koš spravili. Rekli so: „s kakim mestnim baruseljnóm kmetu uže ne

smemo priti, še menje s kakim dohtarjem, kakoršen je znani Michelitsch in posilinemec Breznigggg ali notar Filafero. Najbolje storimo, ako jim kakšnega kmeta kot „špeh“ ali vabo nastavimo. No, in takšnega nemško-liberalnega kmeta imamo. Lani smo ga zvovali pri cesar-Jozefovej svečanosti, prav za prav zvečer, ko smo nekaterim „lačenbergerjem“ nekaj kosti dali oglodati, jim cigar in piti kupili. Takrat je „pridgal“ in godel na liberalno-nemške gosli prav dobro sv. Janžki kmet Löschnigg. Bil je nekdam malo na slovenski strani pa sedaj je naš in jega postavimo za kandidata. On je nam najboljši „špeh“. Z njim še najleži par nevednih Slovencev vlovimo.“ Vsi nemškutarji in nemčurji pritrdijo tujan do celjske „vahterce“ in do mariborske starikaste babice pa dolgojezične „tagespošte“.

Sedaj so ptujski posilinemci šli kmetov loviti. No, in kdo je prvi polževe rožičke začel na vse strani tiščati? Znani „dohtar Mihelič“, tisti, čegar „smrdljive“ prošnje so predlanskim skoraj povsod tje bile položene, kamor slišijo. Slabšega volilnega mešetarja si nemškutarji niso mogli izvoliti. Ta jih gotovo zvrne v klanec! Le pomislimo kaj Michelitsch dela in kako!

Najpoprej je napisal dne 10. t. m. nemško pismo in ga poslal raznim možem, ki po njegovem mnenju na nemškutarsko stran cigomigajo. Pravi: „die Verhandlungen mit Löschnigg sind noch nicht abgeschlossen“. Čudno, so mu li kaj objubili ptujski liberalci, da se daje kot „špeh“ porabiti? Dalje prosi pomoči in imena mož, ki bi „deutsch-slovenischen Aufruf“ podpisali. V tistem „Aufrufu“, kojega imajo zlasti na Dravskem polju nalovljeni kmetje na pr. Schoschteritsch, Pernath podpisati, še mrtvega Hermana na miru ne pušča. Očita mu, kakor bi on bil zakrivil večje davke. To je uže tako žarek „špeh“ da najneumnejši maček v njega ne vgrizne. Davkov ne more nihče odpraviti; še Michelitsch in Breznigggg ne. So pač potrebni. Davke zvišali so pa nemški liberalci, ki so grunte previsoko vceenjaval, 500 milijonov goldinarjev državi novih dolgov navesili, kmete oderuhom prepustili, da morajo sedaj od blizu 2000 milijonov intabuliranih vsako leto plačati 180 milijonov činža itd. G. Herman se je temu vselej upiral in v zadnjih 5 letih vendar dognal: da se oderuhi zopet kaznujejo, da je colnina se zvišala tujemu blagu in meja ruskim govedom zaprla. Vsled tega uže sedaj vse leži diha in kmeti so veseli, da je živini cena tako lepo narastla. To je Herman storil; nemški liberalci pa bi zopet radi to podrli. Zato ne more noben pametni kmet nemških liberalcev kandidata voliti, čeravno bi mu „kmeta Löschniggga“ na loparu pod nos tiščali.

Dalje udriha se v „Aufrufu“ (1. natisu) po mešnikih, češ, da so sebični in „nur ihre Interessen verfolgen“. To je nedostojno, neresnično. Ali so tisti mešnik takrat tudi bili sebični, ko so penoze položili za štipendijo, s katero je Mihelitsch „študiral“ in do boljšega kruheka kot „dohtar“ priplezal? Naša slovenska duhovščina je vse-skozi narodna in za ljudstvo veliko več žrtvuje in dela, kakor ptujski posilinemški dohtarji. V ta „špeh“ Mihaličev bo težko kateri kmet kavnil. Duhovščini našej sebičnost očitati je pre-neumno.

Kar pa je v „Aufrufu“ brati o Slovencih, o slovenskih šolah, to kaže vse tisto zagrizenost, katera je lastna ljudem, ki so svojo narodnost zatajili in „v lastno skledo pljuvajo“, kakor slovenski pregovor veli. Zato ni vreden ves ta „Aufruf“ niti počenega groša ne. Poženite ga proč. Kmeta voliti uže kaže v okrajni zastop, v deželni zbor v Gradec, ne pa tako lahko na Dunaj v državni zbor. Kateri kmet utegne po 3-4 mesece od doma biti? Vrh tega se tam ne govori samo o kmetskih rečeh. Tudi imajo tam nemški liberalci svoje najbolj prebrisane zgovorne može. Kaj bi priprost kmet tam opravil? Zvečinoma bi sedel tiho kakor lipov bog in takšnega poslanca Slovenci ne moremo izvoliti. Sicer je pa naš narodni slovenski kandidat Božidar Raič sam kmetskih staršev sin, ima veliko gospodarstvo na skrbi in vé kde kmeta kaj tišči, gotovo in veliko bolje, kakor št. Janški Löschnigg in jegovi ptujski botri. Na Božidara Raiča more se vsak kmet zanesti, da mu pomaga, kolikor le mogoče.

Edini narodni slovenski kandidat je Božidar Raič. Njega voli vsaka poštena slovenska duša v Ptuji, Ljutomeru in Rogaci. Nemškutarskim odpadnikom pa zagromimo:

Erjav kakti Judež bodi,
Naj te pes za plotom jé.
Med Slovence naj ne hodi,
Ki še prav Slovenec ne.

Gospodarske stvari.

Solnčnica.

V mnogih ozirih še vse premalo obrajtana in potem takem tudi sejana rastlina je solnčnica (*Helianthus annuus*). Kakor pravijo je iz Amerike doma. V Peru in Meksiki je divja. Ona je jednoletnica, cvete svitlo zlato-žolto in se spomladi konec marca, začetek aprila tako poseva, da se dve zrna z roko na dobro pognojenem polju v malo ljuknjico po 4—5 centimetrov globoko in po 60 centimetrov narazen polagate. Brž ko so mlade rastlinice pognale, se močnejša izmed njih rasti pusti, slabejša pa ali s škarjami priščipne ali pa izdere in na plehah posadi. Če se od časa do časa z gnoj-

nico zaljivajo, tako jim to rast neobičajno pospeši. —

Bolj ko rastline rastejo, bolj jim tudi vejice poganjajo. Teh pa ni dobro več ko 3—4 jim puščati, da se more glavna rastlina tim krepkejšo razviti in razrasti.

Porezane mladike, ktere se z ostrim nožem najbolje porežejo, dajejo govedi, ovcam in tudi svinjam krmo, po kateri živali prav rade segajo. Krave postanejo po ti krmi tudi prav mlečne. Solnčnica cvete od srede julija do oktobra. Bučelice obletavajo cvet od jutra do večera tako pridno, kakor ajdovo pašo. Še celo ob ajdinem cvetu nabirajo na solnčničem cvetu strd, prah in lep.

Pa tudi še drugače je kmetu solnčnica zelo koristna. Ker steblo po 2—3 metre visoko in v prerezu po 2—8 centimetrov naraste, kaže to rastlino ob robih na njivah in zelnikih zasajati. Fižol ovijač ali rajčnik se lahko ob njih ovija in jim v rasti malo ali nič ne škoduje. Na tak način solnčnica nadomestuje deloma rajlce, katerih ni vselaj lahko in za mali denar dobiti. Bržpa ko se zrnje začne zoreti, se morajo solnčnice tičev skrbno varovati, kajti tiči zelo radi njeno zrnje zobljejo, in tako veliko škode narejajo.

Ko zrnje sivkasto črno prihaja, se začne žetva. Plošče, ki imajo pogosto po tisočih zrn, se z nožem ali vinogradskimi škarjami porežejo in na kakem suhem kraju hranujejo. Tudi tu je treba seme tičev, miši in škarjic varovati, ker tem je seme solnčnice prava sladčico.

Zrnje daje prešano izvrstno okusno olje (35—50) odstotkov, ki ni nič slabejše od srednjega provancalskega olja. Prga ali preša je kot živinska krma boljša od lanene prge. Perje se pogosto kot tobakov nadomestek porablja, steblovje, plošče pa sožgane dajejo najboljši potovi pepel. Tudi kot piča za perutnino in mnoge pahišne ptiče zrnje dobro služi.

Solnčnica pa nima le dozdam povedanih koristi, ampak tudi jedno lastnost, ktera zasluzi, da se zavoljo nje solnčnice bolj pogosto sejejo. Solnčnica poteguje na se tudi smrad in okužljive izhlape in čisti zrak. Zato je dobro solnčnice okoli gnojišč in stranišč nasajati, da smradljive izhlape na se potezajo pa tudi grd pogled na gnoj zakrivajo.

Solnčnica ni občutljiva proti vremenu, prenese sušo še precej lahko in če ni dobre zemlje, je zadovoljna tudi s slabejšo. Kdor si jo le za bučelno pašo seje, temu ni treba postranske vejice porezovati, ker tako skoraj vsaka postranska vejica po jeden ali še po več cvetov nareja.

Da se svetilnice ne pokadijo Taht se mora v močnem kisu ali jesihu namočiti in potem zopet dobro posušiti. Tako pripravljen taht gori brez smradu in se tudi ne kadi.

Proti driski pri mladih prasutih nasvetuje dr. Kreft kot mnogo skušeno zdravilo magnezijo v jajčevem rumenjaku pomešano ali pa zmleto kreda namočeno s 5—8 kapljicami omotične (opium) tinkture.

Sejmi. 25. januarja Gomilice, Gleinstätten, Studenice, Slov. Gradec, 28. jan. Artiče, 31. jan. Dobova, 1. febr. Jurklošter, Maribor.

Dopisi.

Iz Ptujja. (Michelitschev „Aufruf“) je v 2. natisu žvekanje o „sebičnosti“ duhovnikov izpustil. Zato pa je vtaknil par kosmatin: pravi, da Slovenci ne trpimo nemščine v v šolah. No, Raič v svojem pozivu reče: od 3. leta naprej se naj tudi nemški uči, in srednje šole naj so tako osnovane, da bodo dijaki ob konci znali popolnem nemški in slovenski. Tako je! Dalje pravi Michelitsch, da hočemo Štajersko raztrgati in Kranjskej in Hrvatskej pristopiti. Raič pravi, če v Gradci ne dobimo, česar treba, hočemo namestnijski oddelek za spodnji Štajer ali, če je to gospodom ljubše, naj zedinijo vse Slovence, da bodo eno politično višjo gosposko imeli namesto 5—6. Smešno pa je, če Michelitsch solze toči za Štajersko, on ki je pristaš nemško-liberalne stranke, katera je Avstrijo uže enkrat na dva kosa razklala in ogerske dežele Madjarom prepustila. Tota stranka hoče sedaj Dalmacijo in Gališko z Bukovino vred ocepiti zakaj? Zato, da bi Čehe in Slovence užugala in ponemčila, ker vseh ne more. In naposled toliko za nemščino gori, ne iz ljubezni do naše kupčije z Nemci, ampak, da tla pripravlja za nemško-prajzovskega cesarja. Šaj je voditelj nemško-liberalne stranke celjski poslanec dr. Foregger dne 7. jan. letos javno svojim volilcem rekel: unser nationales Programm gipfelt im engsten und dauernden Anschluss der deutschen Erbländer an das deutsche Reich: to je: mi nemški liberalci hočemo, da se tiste avstrijske dežele, kder tudi Nemci stanujejo, najtesneje in za vselej združijo z nemškim cesarstvom. Toti ljudje so tedaj tako nesramni, da hočejo našo cesarstvo celo raztrgati, našemu cesarju 13 dežel vzeti in nemškemu, prajzovskemu cesarju vteknoti. Zoper takšne nesramne nakane moramo Slovenci na vso moč delati. Mi nečemo pod lutovskega Prjzja, mi ostanemo zvesti svojemu avstrijskemu cesarju, ter ne damo Avstrije trgati. Foregger in njegovi nemški liberalci pa naj se poberejo od nas k Prajom. In zato ne volimo Michelitschevega nemško-liberalnega hlapčeka Löschnigga, ki bržčas sam ne vé, čemu hlapčuje, ampak Slovenci volimo narodnega, avstrijskega, domoljubnega Božidara Raiča.

Iz Središča. Društvo — veselica — zmaga Slovencev.) Bralno društvo „Edinost“ v Središči je pri občnem zboru dne 13. t. m. volilo novi odbor in sicer: Makso Robič-a prvosednikom, Kolariča tajnikom, Jos. Dogša denarničarjem, Iv. Kočevarja knjižničarjem, Čuleka, Jurja Dogša in Žinkota odbornikom. — Dne 2. februarja napravi v prostorih g. Sanjkoviča v spomin Val. Vodnika veselico s sledečim vsporedom: Pozdrav od predsednika Robič-a; „Ilirija oživljena“ od Ipavca, pojejo pevci ormoške „Sloge“; Slavnostni govor, govori g. g. Žinko; „Mili kraj“ od Nedveda, pojejo skupno pevci „Edinosti“ in „Sloge“; „Vodniku v spomin“ od Flegeriča, deklamuje g. Vogrinec; „Otok bleški“ od Mašeka, pojejo skupno pevci „Edinosti“ in „Sloge“; „V pepelnični noči“ od Gregorčiča deklamuje g. Kolarič, „Venec slov. narodnih pesni“ od Kocijančiča, pojejo pevci „Sloge“. Ples. Začetek ob 7. uri zvečer. — Pri plesu svira Ljutomerska godba. — Volitve v okrajni zastop Ormožki v skupini velikega posestva so izvrstno izpale. — Naši kandidati so vsi z veliko večino izvoljeni in sicer: Dr. Geršak, Dr. Žižek, župnika Sporn in Švinger, Kandrič, Ivanuša, Alt, Munda in Horvat s 55, Robič pa s 56 glasi. — Nasprotniki so dobili po 33 glasov. — Naši kmetski volilci so volili kot eden mož z nami. — Slava jim! Natančneješ poročilo prihodnjič.

Od sv. Lenarta v Slov. goricah. (Volilni možje) za ptujsko volitev so vsi narodni in pošteni Slovenci. Nobeden ne pljune tam v lastno skledo; vsak se ogiblje nemškutarjev, mestnih in tržkih barusačev kakor gobovcev. Vsi so za Božidara Rajča. Jih imena so: Miha Žurman (Zamarkova), Andrej Golej (Zerijavce), Fr. Gosak (Partin), Ig. Mulec, Ant. Družovič (Senarsko), Jož. Družovic (Verjane), J. Kraner (Osek), Jan. Križan (Šitance), J. Krautič in Peter Mesarec (sv. Jurij), J. Krautič (Malna), č. g. Milošič in Jan. Kurbos (sv. Benedikt), Jur. Jagrič (Dervanja), J. Koepek (3 kralji), Fr. Žlaber (Ihova), M. Mulec (sv. Anton), Ig. Kokol (Šitanci), Fr. Kukovec (Šice), J. Črnčec (Ledinek), Al. Ornik (Kremberg), Val. Rojs, (Bregova), Jan. Klemenčič (Čagona), Jak. Pravdič Andrenci), Jak. Šegula (Zupetinci) Andrej Grabušnik in J. Verlič (Voličina), Jer. Rojs in I. Polič (Črmlenšak), Mat. Sužnik in M. Damiš (Selce), K. Pečovnik (Gočeva), M. Fürbas (Biš), Lavoslav Bezjak (Rogoznica), Fr. Koser (Gasteraja), J. Kogel (Cogetinci), Jak. Klinar (Cogetinci), Ant. Golob in Matija Rola (Porčič), Fr. Fekonja (Tronkova), K. Stiper (Šetarjeva) in Aloj. Čuček (sp. Zerjavce). Ti vsi pridejo dne 31. Jan. v Ptuj in pozdravijo v Narodnem domu blizu meniške cerkve svojega kandidata č. g. Božidara Raiča ob 9. uri predpoldnem. Potem grejo skupno na vo-

lišče. Volitev se začne ob 10 uri! Živijo, slovenski volilci, živijo slovenski novi poslanec Božidar Raič!

Iz Celjske okolice. (Nekaj besed našim kmetom v prevdarek.) Zadnje občinske volitve so nas močno v jarek zavozile in bog si ga vedi, kako se bomo še kaj vun skobacali. No in tisto nemarno, neotesano obnašanje teh celjskih gospodov mi še kar drveni po glavi. Nas kmete zmiraj tak le pikajo da smo surovi, in da bi se naj od gospodov „manire“ učili. Rajše ko bi se od takih učil, še pa pri čunkah doma ostanem! No in ti gospodje bojo naši prihodnji gospodarji? Ko so svoje dni gospodje baje našim očetom zapovedovali, so ti zmirom jamrali, dokler se jih niso otresli. Danes, ko bi imeli biti njihovi sinovi sami doma svoji gospodje in gospodarji, se pa rajše spet gospodi za hlapce vdinjate. Za božjo voljo, možje, i kaj ste pa vendar mislili? Za to, če ste morebiti tisti dan, ko so bile volitve, en glažek vinca pili pa eno cigaro pokadili, bote pa zdaj v svojej lastni hiši dolga tri leta služili? Nekaj premalo je pa to vsako! In, ali ste premišljevali kake gospodarje ste si na vrat obesili? Stopite no malo v mesto, pa povprašate, kakega poštenega meščana, Vam bo povedal, koliko se tu plačuje občinskih dokaž in pa koliko so meščani dolžni. Mi smo do zdaj še izhajali, ali bo pa za naprej tudi tako? Verjamite mi, da tak le en gospod en desetak še ne obraja toliko ne kakor naših eden en sam krajcar. On pribaranta denar od kmeta brez krvavih žulov, kateri se nam po rokah delajo, če mi krajcar služimo. K večemu se mu napravi na jezik kaki žul, kadar nam na uho klepeče. In pa kako se nam godi kje in koliko terpimo, kako se krajcar služi in pa za nas naj obrne, tega gospod ne ve in ne zastopi. Mi sami vemo, kje nas škorni tiščijo in le mi sami vemo, kje in kako moramo pomazati, da bi nas tako ne bolelo. Kar se nam je takrat pravilo o naših šolah, ko so nas zaradi volitev lovili, to je vse gola laž. Jaz sam sem vprašal okoličanske šolarje in šolarce in sem se prepričal, kako in pa koliko se nemškega učijo. Jaz mislim, da se tem gospodom celo sline cedijo: prodati našo šolo, potem občinsko hišo, vzeti nam Breg in Gaberje, nas siliti, da bi otroke v mestne šole pošiljali in taj doplačevali vsako leto svojih gotovih 500 — 900 fl. kakor smo jih že. Zastoj se gospod nikomur ne vsiljuje. Potlej ko bomo suhi ko turški peper pa ubogi ko cerkvene miši, nas pa spet vun vržejo, kakor so nas pred nekimi leti. Tisto vino, ki ste ga pri volitvah od njih dobili in pa tiste cigare nam še vtegnejo presneto drage priti. — 1.

Iz Konjic. (Vprašanje do c. k. okr. šolskega sveta). Za Čadramsko trirazredno

ljudsko šolo je po odhodu nemčevalca g. Franceta Kordon-a, vodje knezove Oplotniške steklarne bil imenovan šolski nadzornik g. Alojzij Walland, voditelj trgovstva očetovega v Oplotnici. Kakšne zasluge ima ta mož za Oplotniško občino in Čadramsko šolo, da se mu je ta važni posel izročiti mogel? On še niti volilne pravice nima, in je vendar drugih mož v tej soseski na stotine, ki to prednost pred njim imajo. On ni najučenejši. Ni drugih kakor navadne šole obiskoval, kako bi tedaj šolarje in gg. učitelje nadzorovati mogel? On ni znan kot dober domorodec, da bi tudi mladino s tem duhom navdajati pomagal. Povsod tam sodeluje, kjer se dela zoper Slovence in je tudi ud in skrben razširjevalec nam sovražnega društva, nemškega šulvereina. Zraven njega ima Oplotniška občina boljših domorodcev. Slednjič ni znano, da bi g. Walland do zdaj bil kaj storil za katoliško izrejo otrok, ker se govori, da se on ne vdeležuje mladini v izgled cerkvenih šolskih pobožnostij, kakor so v preteklem letu bile v zahvalo, da je Štajerska dežela že 600 let združena z našo vzvišeno cesarsko rodovino, ali ob konci šolskega leta ali ob začetku novega o vseh Svetnikih. Kteri drugi tehtni uzroki so tedaj napotili slavni okrajni konjiški šolski svet k imenovanju tega za Oplotniško občino in Čadramsko župnijo resnično tujega, ker še ne dolgo iz Konjic se v Oplotnici našelivšega, človeka za šolskega nadzornika Čadramskega?

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Minister Tisza je bil na Dunaji pri cesarji; zaradi tega, da mu je ogerska gosposka zbornica civilni zakon za spridene Jude in Kristjane zavrgla, ne odstopi, hrvatski sabor je pa ukazal nagloma skončati baje zato, ker je Starčević preveč grdo razsajal zoper bana, predsednika, Madjare, v resnici pa, ker ga ni potreboval več. Narodna stranka hrvatska je tako kratkovidna bila, da je najprej vladi glasovala idemniteto t. j. odpuščanje za nepostavnosti, a potem še le v adresi do cesarja hotela pritožiti se. Prvo je Tisza sprejel, drugo zabranil odposlavši poslance domov. — V državnem zboru dunajskem je minister Pražak opravičil, da je sodnijskemu adjunktju Rothschedelnu v Šmariji ukazal zapustiti šulverein. Tako rogovilstvo, pravi minister, se ne more trpeti v odlično slovenskem okraji. Slava mu! — Koroški deželni glavar Stieger je umrl. Bil je Slovencem hud sovražnik. — Novi obrtniški nadzorniki so uže imenovani, za Gradec dr. Pogačnik, rodом slovensk Korošec. — Franc-Jožefovo železnico, od Dunaja do Prage, kupi država. — Ruski minister Giers, bil od cesarja sprejet v avdi-

jenci in k obedu povabljen; tudi se je pogovarjal z našim ministrom grofom Kalnokijem. Pravijo, da je izpovedal, kako je in ostane Rusija našemu cesarsvu prijazna, da se torej ni bati vojske.

Vnanje države. Papež nameravajo kmalu vpričo svojih kardinalov javno pritožiti se zoper italijansko vlado, ki je pograbila Rim in papežke dežele. — Nemški katoličani so zahtevali v državnem zboru, naj se jim postavne pravice vrnejo in izgnani višji pastirji pokličejo iz prognanstva nazaj. Protestantovski minister Bismarkov je temu nasproteoval in osorno djal, da kolonskega in poznanskega nadškofa nikoli ne pomilosti. Katoličani pa so odgovorili, da od svojih pravičnih zahtev za las ne odjenjajo. — Španski kralj je moral britke čuti od poslancev, zakaj je hodil pred Bismarka klečeplazit; kralj je zbornico poslancev takoj dal zapreti in pozval nove, konservativne ministre. Nemci te hvalijo, Francozi grajajo in Španci utegnejo jih s kraljem vred prognati in republiko proglasiti. — Angleži so generala Gordona poslali k Mahdiju v osrednjo Afriko, da naredi mir. Mahdi postal bi kralj v Sudanu, katero deželo bi Egipčani celo zapustili. Sicer so pa ti uže na pobegu. Slišati je, da so Mahdijevi poslaniki uže čez Rudeče morje mahnili in Arabe v Tihami spuntali zoper Turke. — Kitajci se resnobno pripravljajo na boj zoper Francoze, posebno v Kantonu pa na otoku Hainan.

Za poduk in kratek čas.

Nemški šulverein.

(Kako mislijo slovenski domoljubi zastran učenja nemščine.)

III. Res je: koliko jezikov znaš, toliko človekov veljaš. Več jezikov znati, je časih zelo potrebno, vselej prav koristno. Vendar jeden jezik, jedna govorica mora biti prvotna, podlaga vsemu izobraževanju, vsemu učenju tudi drugih jezikov.

Ta jezik, ta prvotna govorica pa uže po narurnej poti druga biti ne more, kakor tista. katere se je človek začel najprej učiti iz ust ljube svoje matere, svojega očeta, svojega roda. To je mila materinščina, domača, narodna govorica. Po njenih milenih glasovih vzbudijo se detetu prvič duševne moči. Ono začne spoznavati mater, očeta, brate, sestre, reči v zibelki, hiši, polagoma v celem obližji, v naturi. Vedno več reči, oseb, imen spoznava. Čedalje več besed si prilasti. Ako še sedaj pristopi katehet, učitelj itd. zbistri se njegov um, oblaži srce, da postane vreden in vselej zvest ud svojemu ljudstvu, čeprav se vrhu materinščine nauči več jezikov in ga osoda življenja podi križem sveta. To je naravna, naturna, od Boga odkazana pot

do narodne omike in vsestranskega napredka. Kder drugače ravna, kder narod s pomočjo tujega jezika skušajo omikati, tam se pregrešavajo zoper Boga, zoper naturo in lastno kri. Kazen jim pa uže za petami stoji: postanejo hlapci tujcem, da jih ti kakor uši ali srap žival izsesa vajo in ugonobljajo. Tako ljudstvo polagoma propada, rod za rodom se poizgubi v tujstvu, revščini, sramoti. Zgodovina le površno omenja: tu so bili nekdam ti in ti ljudje pa sedaj jih ni več.

Tega so si celo sicer mogočni Nemci saj deloma skusili. Pred 150 leti bili so silno zaničevani, ker so sami sebe premalo obrajtavali: malih šol niso veliko imeli, v višjih pa je bilo vse latinsko, in vrhu tega so se učili italijanski pa francoski, le nemški ne. Dve lepi deželi: Alzacija in Lorena ste postale skoraj popolnem francoski. Celo zapadno obrežje poreinsko bi bili Nemci zgubili, ako bi se ne začeli zavedati svoje narodnosti.

Številni pisatelji domoljubi so nemški narod v 150 letih probudili, da je tuji upliv otresel, si pridobil krasno narodno slovstvo, politično edinost in v Evropi merodajno veljavnost. Na podlagi nemške materinščine vzgojajo nemško deco, vse šole od najnižjih do najvišjih so narodne. In s pomočjo narodne omike postali so Nemci to, kar so.

Podobno želijo tudi slovenski domoljubi Slovincem, namreč narodno izomiko na podlagi milene slovenske domače naše govornice, predrage in krasne materinščine. Tudi slovenska deca bi si naj um bistrila in srce blažila s pomočjo pa na podlagi narodne govornice, narodne slovenske šole. Iz nje bi naj brihtneje glavice vahnale v slovenska učiteljišča, realke, gimnazije itd. da si prilastijo večjo izomiko in sposobni postanejo doma služiti si bolji kruh pšeničak: kot slovenski učitelji, profesorji, uradniki, katerega sedaj zvečinoma tujeji uživajo. Tako bi Slovenci zraven narodne duhovščine še imeli narodno učiteljstvo, profesorje, uradnike. Na to merijo prizadevanja slovenskih domoljubov.

Kaj pa je z nemščino? No, te se naj vsak Slovenec nauči, ki jo potrebuje; to pa tako, da se je res nauči pa obenem ostane, kar je, poštena slovenska duša, ki ljubi svoj slovenski dom, čisla in spoštuje svojo slovensko mater. V to svrhu želijo in povdarjajo slovenski domoljubi, da se nemščina naj od 3. šolskega leta naprej uči v ljudskih šolah kot učni predmet s pomočjo slovenščine pametno, po skušenih pedagogičnih načelih. Dalje se imajo realke, gimnazije, učiteljišča tako osnovati, da bode na konci šolanja slovenski dijak nemški in slovenski popolnem znal. Slovenski domoljubi želimo slovenskeje

deci narodno slovensko izomiko zraven točnega znanja nemškega jezika. Sovražimo pa na vso moč nemčevanje, na kar meri nemški šulverein.

(Dalje prihodnjič.)

Smešnica 4. Zakaj jokaš Franček? vpraša mati fantiča od spovedi prišedšega? O joj! g. kaplan so mi 5 očenašov za pokoro naložili, jaz pa vem samo enega.

Razne stvari.

(Telegram) iz Ljutomera 23. jan. t. l. Prosim tiste volilce, ki bi znabiti meni namenili dati glas, naj volijo g. Raiča.

Kukovec.

(Nekateri volilci) iz Slovenskih goric hočejo baje meni dati glas pri volitvi v Ptuj dne 31. t. m. Ali jaz ne kandidiram in prosim nujno svoje rojake, naj res vsi volilci grejo volit ter naj svoj glas dajo župniku Raiču, kajti on je najvrednejši naslednik Hermanov.

Dr. Fr. Jurtele na Dunaji.

(Slovensko društvo) zboruje v nedeljo 27. t. m. ob 3. uri popoldne v Šmariji v g. Anderluhovich prostorih. G. kandidat Božidar Raič pride gotovo. Povabljeni so toraj vsi volilci, domoljubi k obilnej vdeležbi. V ponedeljek zamorejo v Slatini in Rogaci p. n. volilci z njim govoriti.

(Božidar Raič) in njegov kaplan č. g. Meško sta izvoljena enoglasno za volilna moževa. Narodno volila je Ponkva, sv. Vid, Šmarije. Sladka gora.

(O protislovenskem kandidatu) in posilinemcu Löschnigggu nam piše mož, ki ga je nekokrat pri ptujскеj sodnji opazoval, da še nemški niti prav ne zna, torej je celo nesposoben za poslanca na Dunaj.

(Narodni volilni možje) so izvoljeni na veliko jezo nemčurjev v Karčevini: Babosek, Bezjak in Potrč, v Cirkovcah: č. g. Korošec, M. Medved, Ant. Greif, St. Medved, v Mihovcih je posilinimec Pernat propal.

(Volilci) ptujskega in št. lenartskega okraja zberejo se 31. jan. ob 9. uri predpoldnem v Ptuj v Narodnem domu blizu minoritov, volilci šmarijskega in rogačkega okraja pa v Rogaci v gostilnici g. Janeza Ogrizka.

(Od sv. Lorenca) v puščavi se nam piše, da tudi trdni Pohoreci pristrčno želijo sijajno zmago Slovincem v Ptuj, Ljutomeru in Radgoni in pričakujejo enoglasno izvolitev Božidara Raiča, tega nevpogljivega boritelja za narodne pravice Slovincem. Zgodi se.

(Nesrečje.) Pogorel Ig. Bremec v Petrovcah, v Škofji vasi je želar Val. Baumann s cigonce pal, rebra polomil in v 24. urah umrl; v Čajnkovi nasproti Fürstenfeldu na Prekmurskem so tolovaji v farovž vdrli in ku-

harici 120 fl. vzeli, hlapec Pražnikar bil je v Hudej jami od voza s premogom povožen, da je bil kmalu mrtev. v Pragerskem je delavec A. Brumec med dva vagona prišel, da mu je desno nogo zlomilo.

(Nadučitelj) imenovan je g. A. Seidler (mož iz slovenščine ni dobil v Gradci spričevala pa šolski deželni svet ga namesti na slovenskejši šoli ne ozirajoč se na prošnika g. Cvahteja, ki je skušnje v Gradci naredil, da je „befähiget“ für deutsche und slovenische Schulen“ v Konjicah, g. A. Stuhec pri sv. Bolfanku na Kogu, učitelj pa Al. Arnečič pri sv. Ilji in Vrban Bezjak v Mariboru, šola v št. Paulu pri Priboldu postane 4razredna.

(Repata zvezda), ki je 1. 1811 svetila, prikazala se je zopet in je do 8. ure zvečer videti proti zapadu.

(Prestavljeni) so sodnijski adjunkt Gestscher (hvala Bogu, nam toraj ni treba objaviti dopisa o „cigeunerbirtu“ itd.) v Paternijon, g. M. Novak v Slov. Gradec, g. dr. Vipavec in K. Martinak v Maribor, g. Fr. Bedernjak v Ljutomer in g. E. Ferk v Idrijo.

(Hudobna roka) je županu Zajku v Verhovljah pri Konjicah užgala hišo in hleve, vse je pogorelo s 6 svinjami vred. Nek Wretschko in Majcen sta na sumu in uže zaprta.

(Za ubogo šolsko deco) so v Poličanah blagi dobrotniki in dobrotnice nabrale 43 fl., v Rogaci 52 fl., pri sv. Lorenci v puščavi 75 fl.

(Pri celjske okrožnej sodniji) je veliko tatom vzetih reči, katerih lastniki so nepoznani. Za kar se v leta dneh nihče ne oglasi, bo prodano.

(G. Ivan Lapajne) ravnatelj meščanske šole v Krškem, imenovan je za okrajnega šolskega nadzornika za Rudolfovo. Čestitamo radostnega srca.

(Starosta) koroških domoljubov č. g. Matija Majer izprosil je vendar enkrat penzijo 420 ff. in se preselil v zlato Prago. Starček je skoraj popolnem slep pa je nadejati se, da mu mreno prederó še na očesih in da zopet gleda ljubo solnčno svetlobo.

(Zamrznilo) je celo Celovsko jezero, tudi v Jadranskem morji pri Reki opazovali so led, kar je zelo nenavadno.

(Michelitschev „auf ruf“) so podpisali znani posilincei pa 40 privandranih Nemcev, to je tedaj nemško-bindišarska garda. Kdo se nje boji? Pravi Slovenec ne!

(Mariborska čitalnica) ima 3. febr. občni zbor, da se izvoli nov predsednik in tajnik in rešijo razni predlogi.

(V Celji) pri „belem volu“ bode se 27. t. m. ob 5. uri popoldne igral veseli igrokaz: „Županova Micika“ v korist blagajnici katol. podp. društva. Vstopnina je 20 kr. za ude, 40 kr. za neude.

Listnica uredništva: Zaradi volitve ptujske morali smo več dopisov odložiti. Pride vse na vrsto.

Loterijne številke:

V Trstu 19. januarja 1884: 43, 56, 88, 82, 28
V Linci " " 71, 36, 40, 12, 52
Budapešt " " 37, 40, 31, 80, 72

Prihodnje srečkanje: 1. februarja 1884.

Službo sprejme

oženjen, skozi in skozi pošten mož, vrl narodnjak, ki pa govori tudi prav dobro nemški jezik, ima nekoliko premoženja in je izurjen vrtnar. Prevzame službo kot oskrbnik, vrtnar ali sadjerejec. Pogoji naj se mu naznanijo po oskrbništvu „Slov. Gospodarja“ pod zaznamkom 1884.

Hram na prodaj.

Na Ptujski črni gori (Maria Neustift) blizu cerkve na najlepšem prostoru je celo novoizidani hram; ima štiri poslopij, dve kuhinji, eno klet, dvor in vrt ali ograda. Celo prikladno za duhovnika v miru ali enega trgovca. Posestnik tega hrama prebiva v hrami številka 8. tamkaj. 1-3

Župnijske tiskovine

vsake baže, v nemškem in slovenskem jeziku se dobivajo v

J. Leon-ovi tiskarni
v Mariboru.

Dva konja

ukradli so tatje konec novembra p. l. posestniku Andreju Šepcu, v občini Kapelski pri Brežicah, to pa 2 kobili. Prva zelenka je 6 let stara, druga rudeča 10 let in je breja, da bi imela meseca sušca letos vrči, po sred glave ima liso; obej ste po 15 pestij visoki. Kdor za nje poizvé, dobi od vsake 25 fl. plače, naj naznani občini Kapelski. 1-3

Zahvala.

Vsem, kateri so našo ljubo mater rajno **Marijo Gajšek**, dne 17. prosinca na farno pokopališče spremili, izrekamo tukaj naj priskrbejšo zahvalo.

V Vojniku 20. prosinca 1884.

Vincenc, Ferdinand, Marija in Ana Gajšek,
žaljujoči otroci.

1-2

V najem

se takoj odda prodajalnica tik cerkve v Rečičkem trgu v gornji Savinjski dolini.
Več pové

Janez Smodiš,
posestnik v Rečici
pošta Mozirje.

Za Štiro in Koroško

išče dva poštena potovalca pod dobrimi pogoji

I. Mariborska vinska agentura
Tegethofova ulica št. 17.

Čitalničnim in drugim gostilničarjem

priporočujem za predpustne veselice izvrstnega štirskega šampanjca, ki je bolji in zdravji od tuje mešanice, 15 raznih vrst po fl. 1.20—1.80 velika steklenica; dalje ljutomerca, „rizlinga“, jeruzalemca itd. po najnižej ceni.

Agentura

za kupovanje in prodajo vina
v Mariboru, Tegethoffstrasse 17.

2-3

Imenik

koristnih bukev, ki so po **znižani ceni** na prodaj v **J. Leonovi prodajalnici** papirja in zaloge tiskovin:

Hrana apostelska bogoljubnim dušam, dana po brajni apostolskih listov in drugih bukev svetega pisma za nedelje in svetke; 2 dela, gr. 8. 1850.

Hrana evangeljskih naukov, bogoljubnim dušam dana na vse nedelje in zapovedane praznike v leti.

Vsaka knjiga obsega dva dela in velja mehko-vezana 1 fl. 60 kr.

Spisali dušni pastirji na spodnjem Štajerskem; na svetlo dal Anton Slomšek, nekdanji kaplan pri Novicerkvi. Drugi pomnoženi natis.

„Mnemosynon slavicum“

spisal Ant. Slomšek.

Velja mehko vezano 50 kr.

Služba

organista ali za se, ali z mežnarijo se pri „gorenji sv. Kungoti“ odda.

Prošniki naj se oglasijo osebno pri cerkvenem predstojništvu. (2-2)

Cerkvena služba

organista in mežnarja v fari sv. Jarneja v Ribnici poleg koroške železnice se odda s 1. aprilom t. l.

Prošniki naj se oglasijo osebno pri cerkvenem predstojništvu. 2-3

3-3

Cerkvena služba

organista in mežnarja pri farni cerkvi sv. Mihela pri Šoštanji se od 1. sušca naprej odda.

2-3

Mlinar in kovač

dobi dobro službo v **Brezji** ob Dravi, na **mlini**, ki ima tudi **kovačnico** zraven. Več se izvé na pošti v Brezji (Fresen.)

Sadovna drevesa

visoko vzraščena, zlate parmene in mašanceljne, prodava v Radgoni 100 po 35 gl.

Povprašuje se naj pri g. Brački v Orehovcih pri Radgoni (pošta Radkersburg) ali pri g. Paulu vitezi plem. Hempelnu v Građci, Haydn-gasse št. 10 v 2. nadstopji. 1-3

6-7

Priznano nepokvarjene, izvrstne voščene sveče

izdelujeta

P. & R. Seemann v Ljubljani.